



## STORTINGET

# Innst. 394 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget  
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:126 S (2020–2021)

**Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om  
Representantforslag fra stortingsrepresentantene  
Erlend Wiborg, Silje Hjemdal, Terje Halleland og  
Gisle Meininger Saudland om forenkling av strøm-  
markedet til det beste for forbrukerne**

Til Stortinget

### Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sikre at strømselskapene benytter felles opplysningskriterier som gir forbrukerne mulighet til å sammenlikne ulike produkter og ta gode informerte valg.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at strømselskapene informerer tydelig om hvor lenge prisen på en strømvtales minimum varer, og at informasjon om endring av pris på inngåtte avtaler gis direkte til kunden.
3. Stortinget ber regjeringen intensivere og styrke tilsynet med strømselskapenes markedsinformasjon til kundene.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

### Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, lederen Kristin

Ørmen Johnsen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati og Silje Hjemdal, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Silje Hjemdal, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland om forenkling av strømmarkedet til det beste for forbrukerne. Komiteen takker forslagsstillerne for å ta opp en viktig problemstilling. Komiteen deler forslagsstillerens bekymring – strømmarkedet har over tid blitt uoversiktlig, og det har blitt vanskelig for forbrukerne å ta gode informerte valg. Forslagsstillerne viser til Forbrukerrådets undersøkelser som bekrefter at forbrukere i stor grad opplever at det er vanskelig å navigere i strømmarkedet. Komiteen inviterte til skriftlige innspill med frist 11. april 2021. Komiteen registrerer at Forbrukerrådet og Huseierne har levert høringsinnspill hvor de redegjør for sine synspunkter samt gir tilslutning til representantforslaget.

Komiteen merker seg videre statsråd Kjell Ingolf Ropstads vurdering av representantforslaget i brev til komiteen datert 7. april 2021. Komiteen registrerer at Reguleringsmyndigheten for energi (REM) og Forbrukertilsynet har fått i oppdrag å vurdere tiltak som skal forbedre informasjonen til forbruker i strømmarkedet. Komiteen viser til at Forbrukertilsynet har varslet Barne- og familiedepartementet om at de i løpet av våren vil komme med forslag til endringer i forbrukervernregelverket.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er opptatt av at det må ligge

til rette for at forbrukerne har tilstrekkelig informasjon til å gjøre gode valg i et velfungerende strømmarked. Statsråden skriver i sitt svarbrev til komiteen at tilsynsmyndighetene det siste året har intensivert tilsynsarbeidet på strømmarkedet. I brevet trekkes det også frem at Forbrukertilsynet sammen med Forbrukerrådet og bransjen har fremforhandlet en standard kraftleveringsavtale som stiller krav til prisinformasjon gitt til forbrukerne. Strømbransjen har selv tatt initiativ til en sertifiseringsordning kalt «Trygg strømhandel». Avslutningsvis viser statsråden i sitt brev til at Reguleringsmyndigheten for energi (RME) og Forbrukertilsynet i sine tildelingsbrev fra Olje- og energidepartementet og Barne- og familiedepartementet har fått i oppdrag å vurdere tiltak for å forbedre forbrukermarkedet for strøm. Det skal også etableres en arbeidsgruppe som vil vurdere tiltak som kan bidra til en tydeliggjøring av prisinformasjon og avtaleforhold. Forbrukertilsynet har varslet at de i løpet av våren vil komme med forslag til Barne- og familiedepartementet om aktuelle endringer i forbrukervernregelverket.

Disse medlemmer viser til at det er igangsatt en rekke prosesser hvor målet er å sikre at strømselskapene informerer tydelig og gjennom det sikrer at forbrukerne settes i stand til å ta opplyste og bevisste valg.

Disse medlemmer ser behov for klargjøring og innstramminger i regelverket for å ivareta forbrukernes interesser på en bedre måte.

Komiteen viser til at det er reelle problemer for forbrukerne i strømmarkedet. Det er i dag svært vanskelig å sammenligne strømpriser på tvers av avtaler fordi det mangler en enkel enhetspris på strøm, slik som effektiv rente på boliglån eller literpris på drivstoff. Folk flest vet ikke prisen på sin egen strømvtale, de vet heller ikke om de selv har en dyr eller billig avtale. Komiteen viser til at funnene dokumenteres i Forbrukerrådets representative spørreundersøkelse om strøm fra 2020.

Komiteen viser til at konkurransen i strømmarkedet er svakere enn forventet. Det bekreftes i en fersk rapport fra Oslo Economics, som er bestilt av tilsynsmyndighet NVE-RME.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at ny obligatorisk prisinformasjon for strøm er det aller viktigste og helt nødvendige tiltaket som må på plass for at strømmarkedet skal kunne fungere. Flertallet vil at det skal innføres en ny obligatorisk enhetspris på strøm, slik at det blir lett å sammenligne priser på tvers av alle avtaletyper og ta informerte valg. Det må også innføres obligatorisk informasjon om minimum varighet på alle strømvtaler, slik at det blir lett å forstå hvor lenge prisen man er lovet, faktisk varer. Enhetspris og

minimum prisvarighet må opplyses ved alt salg og all markedsføring av strøm. Enhetspris og minimum prisvarighet skal også oppgis på strømregningen.

Flertallet mener at enhetsprisen på strøm skal oppgis som øre pr. kWh man betaler ut over den løpende markedsprisen på Nordpool. Oslo Economics bruker betegnelsen «effektivt påslag» i sin rapport. Slike tiltak med ny obligatorisk prisinformasjon vil være lite inngrepene. Dette er prisinformasjon alle som selger strøm, raskt kan pålegges å oppgi. Enhetspris vil enkelt kunne beregnes i alle avtaler, basert på de prismodellede selskapene allerede bruker i sine avtaler i dag. Selskapene rapporterer allerede minimum prisvarighet til tje- nesten Strømpris.

Flertallet vil ha slutt på at vanlige folk lures inn i dyre strømvtaler fordi de opplever det som vanskelig å finne fram i de forskjellige tilbudene og prismodellede. Flertallet mener det må stilles økte krav til strømselskapene, og foreslår å innføre en ny obligatorisk prisinformasjon for strøm, samt minimum varighet på alle strømvtaler. Dette vil sikre at forbrukere får bedre oversikt og innsyn i sine strømvtaler, og enkelt vil kunne sammenligne priser på tvers av avtaletyper. I tillegg vil de ha informasjon om hvor lenge prisen man er lovet, faktisk varer. Enhetsprisen vil man enkelt kunne beregne i avtaler, basert på de prismodellede som selskapene allerede bruker. Selskapene rapporterer allerede minimum prisvarighet til strømpris.no.

Komiteen er glad for at det nå er enighet om tre forslag som skal sikre forbrukeren bedre informasjon fra strømselskapene.

Komiteen viser til at ingen av forslagene tar til orde for at man ønsker at flere strømvtaler skal ha bindingstid.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en ny obligatorisk prisinformasjon/enhetspris på strøm, slik at forbruker enkelt kan sammenligne priser på tvers av alle avtaletyper, og dermed sikre at forbrukerne kan ta informerte valg.»

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om at strømselskapene ved endring av avtale skal opplyse strømkundene i god tid og gjennom tydelig merket informasjon.»

«Stortinget ber regjeringen innføre obligatorisk informasjon om hvor lenge prisen på en strømvtale minimum varer. Denne prisinformasjonen skal opplyses om på strømregningen og ved alt salg og all markedsføring av strøm.»

**Komiteens tilråding**

Tilrådingen fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

**vedtak:****I**

Stortinget ber regjeringen innføre en ny obligatorisk prisinformasjon/enhetspris på strøm, slik at forbruker enkelt kan sammenligne priser på tvers av alle avtale typer, og dermed sikre at forbrukerne kan ta informerte valg.

**II**

Stortinget ber regjeringen innføre krav om at strømselskapene ved endring av avtale skal opplyse strømkundene i god tid og gjennom tydelig merket informasjon.

**III**

Stortinget ber regjeringen innføre obligatorisk informasjon om hvor lenge prisen på en strømvtale minimum varer. Denne prisinformasjonen skal opplyses om på strømmregningen og ved alt salg og all markedsføring av strøm.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 4. mai 2021

**Kristin Ørmen Johnsen**

leder

**Åslaug Sem-Jacobsen**

ordfører



**DET KONGELIGE BARNE-  
OG FAMILIEDEPARTEMENT**

*Statsråden*

Stortinget  
Familie- og kulturkomiteen  
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref  
21/1165-

Dato  
7. april 2021

**Dokument 8:126 S (2020-2021) Representantforslag om forenkling av strømmarkedet til det beste for forbrukerne**

Jeg viser til brev av 10. mars 2021 fra Stortingets familie- og kulturkomité, der komiteen ber om departementets vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Silje Hjemdal, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland om forenkling av strømmarkedet til det beste for forbrukerne (dokument 8:126 S (2020-2021)).

Representantforslaget er delt inn i tre anmodninger:

1. Stortinget ber regjeringen sikre at strømselskapene benytter felles opplysningskriterier som gir forbrukerne mulighet til å sammenlikne ulike produkter og ta gode informerte valg.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at strømselskapene informerer tydelig om hvor lenge prisen på en strømvtales minimum varer, og at informasjon om endring av pris på inngåtte avtaler gis direkte til kunden.
3. Stortinget ber regjeringen intensivere og styrke tilsynet med strømselskapenes markedsinformasjon til kundene.

Det er grunnleggende i alle forbrukermarkeder at informasjon om pris og avtalevilkår er lett tilgjengelig for forbrukerne. Forbrukerrådet har det siste året pekt på kritikkverdig og lite forbrukervennlig praksis i strømmarkedet.

Det generelle forbrukervernregelverket skal blant annet sikre ryddig markedsføring og god informasjon om avtalevilkår og pris i markedet. I tillegg styrkes forbrukervernet gjennom energiregelverket. Tilsynsmyndighetene Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) og

Forbrukertilsynet har ansvaret for å føre tilsyn med henholdsvis energi- og forbrukervernregelverket.

### **Nærmere om regelverket**

De generelle forbrukervernreglene stiller krav til den informasjonen en profesjonell aktør skal gi til forbrukere i forbindelse med markedsføring og ved inngåelse av avtale.

Markedsføringsloven har regler om informasjon gitt ved markedsføringen av kraftleveringsavtaler, angrerettloven gir kunder rett til å angre inngåelse av en kraftleveringsavtale og prisopplysningsforskriften kapittel 6 stiller krav til opplysningsplikt ved avregning og krav om forskuddsbetaling.

Dagens regelverk for fakturering av netjtjenester og elektrisk energi har et uttalt mål om å bevisstgjøre forbrukere om sitt strømforbruk, jf. forskrift om kraftomsetning og netjtjenester. Forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 7-2 stiller krav til at fakturaene fra nettselskaper og kraftleverandører skal være oversiktlige og lette å forstå for forbrukeren. Fakturaen skal inneholde informasjon om fakturagrunnlaget, herunder pris, kraftvolum og hvorvidt forbrukeren mottar leveringspliktig kraftleveranse. Strømleverandører må opplyse sine forbrukerkunder om hvordan de kan klage på fakturaen, herunder forbrukerens mulighet til å kontakte Elklagenemnda. Det stilles også krav til blant annet grafisk framstilling av strømforbruket, slik at man skal kunne sammenlikne faktureringsperioder med fjoråret. Forbrukerne har også rett til å få opplysninger som skal til for å bytte leverandør.

Pristransparens er viktig for et velfungerende sluttbrukermarked. Det er derfor også nedfelt i forskrift om rapporteringsplikt for kraftleveringsavtale at alle strømleverandører skal rapportere inn kraftleveringsavtaler for forbrukere til Forbrukerrådets strømprisportal, Strømpris.no. De innrapporterte avtalene skal til enhver tid være oppdaterte, og endringer i priser og avtalevilkår skal rapporteres elektronisk.

### **Tilsynsarbeidet**

RME og Forbrukertilsynet har det siste året intensivert tilsynsarbeidet på strømmarkedet for å sikre at forbrukere får god informasjon og dermed kan ta informerte valg.

I 2020 effektiviserte RME tilsynet med kraftleverandørenes oppfyllelse av plikten til å rapportere alle forbrukerrettede avtaler til Forbrukerrådets strømprisportal. I samarbeid med Forbrukerrådet har RME startet et systematisk tilsyn som skal sørge for at kraftleverandører rapporterer inn riktig informasjon om alle sine avtaler til portalen. Dersom dette ikke blir gjort, kan RME ilegge kraftleverandørene overtredelsesgebyr.

Gjennom tilsyn av avtaler hvor kunder betaler en fast pris per måned for strømvatnen, har RME avdekket 15 avtaler som ikke var i henhold til forskrift. RME påla kraftleverandørene å avvike avtalene. Det første vedtaket ble fattet i oktober 2019. Flere av disse vedtakene er påklaget til Energiklagenemnda, og er nå til behandling der. Forøvrig utfører RME i stor grad tilsyn gjennom behandling av enkeltklager og henvendelser fra forbrukere og kraftleverandører.

Forbrukertilsynet har, sammen med Forbrukerrådet og bransjen, fremforhandlet en standard kraftleveringsavtale som stiller krav til prisinformasjon gitt til forbrukere. Standardavtalen er basert på forbrukerregelverk, og skal dekke minimumskravene regelverket stiller for avtaleforhold mellom forbruker og kraftleverandør.

Etter klage fra Forbrukerrådet, sendte Forbrukertilsynet nylig ut brev til 25 aktører i strømbransjen med krav om endringer knyttet til varsling av pris og andre viktige avtalevilkår. Viktige vilkårsendringer må varsles på en måte som gjør at man er sikker på at forbrukeren mottar og oppfatter prisendringen. I tillegg til presiseringen av kravene til varsling, har Forbrukertilsynet anmodet flere leverandører om å gjennomgå avtalevilkårene for forbrukere for å sikre at de er klare og tydelige. En unødvendig komplisert og omfattende avtalestruktur kan være i strid med markedsføringsloven.

### **Initiativ fra bransjen og pågående arbeid med å vurdere regelverket**

Selv om strømlleverandørene i sin informasjon til forbrukerne oppfyller kravene i regelverket, kan det være et behov for ytterligere informasjon til forbrukerne.

Strømbransjen har tatt initiativ til sertifiseringsordningen kalt "Trygg Strømhandel" der de ønsker å spesifisere hvilken informasjon de selv mener kunden trenger. Effekten av en slik sertifiseringsordning vil avhenge av hvor strengt bransjen utformer ordningen og hvor stor oppslutning ordningen får. Jeg synes det er fint å se at bransjen ser verdien av et mer oversiktlig strømmarked. En frivillig sertifiseringsordning som bransjen slutter opp om kan være et nyttig supplement til regelverket.

Endringer i regelverket kan også være aktuelt. RME bestilte i 2020 en rapport fra Oslo Economics for å få en vurdering av utfordringer i sluttbrukermarkedet for strøm, og mulige tiltak. Rapporten peker på at det er en informasjonsasymmetri i markedet som skaper utfordringer for forbrukere. Utfordringene er først og fremst knyttet til begrenset kunnskap og muligheten til å sammenlikne priser.

En del av oppdraget var å evaluere i hvilken grad dagens regelverk er tilstrekkelig for å møte utfordringene. Rapporten konkluderer med at det ikke er åpenbare hull i regelverket, men at det er behov for enkelte presiseringer, særlig av forbrukervernregelverket. Behov for sterkere sanksjonering ved lovbrudd trekkes også frem.

Rapporten, som også stortingsrepresentantene nevner i sitt forslag, ble oversendt RME i slutten av januar. RME og Forbrukertilsynet har i sine tildelingsbrev fra Olje- og energidepartementet og Barne- og familiedepartementet fått i oppgave å vurdere tiltak for å forbedre forbrukermarkedet for strøm, herunder tiltakene nevnt i rapporten til Oslo Economics. Det skal også etableres en arbeidsgruppe som vil vurdere tiltak som kan bidra til en tydeliggjøring av prisinformasjon og avtaleforhold. Forbrukertilsynet har varslet at de i løpet av våren vil komme med forslag til Barne- og familiedepartementet om aktuelle endringer i forbrukervernregelverket.

Avslutningsvis vil jeg understreke at jeg deler representantenes bekymring knyttet til at det er for mange forbrukere som opplever at strømmarkedet er uoversiktlig, med kompliserte avtaler og vanskelig tilgjengelige prismodeller. Jeg ser derfor fram til å få vurderingene fra Reguleringsmyndigheten for Energi og Forbrukertilsynet om hvordan vi kan forbedre regelverk og tilsyn i strømmarkedet. Å legge til rette for at forbrukerne har tilstrekkelig informasjon til å gjøre gode valg er avgjørende for et velfungerende marked.

Med hilsen



Kjell Ingolf Ropstad

